

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานทางปกครอง ในการออกคำสั่งทางปกครอง อันเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายพิเศษ หากมีการ กระทบถึงสิทธิของประชาชนก็ทำให้เกิดข้อพิพาททางปกครองขึ้น ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วน ได้เสียสามารถโต้แย้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวหรือนำคดีขึ้นสู่การตรวจสอบความชอบ ด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครองโดยองค์กรตุลาการได้ การควบคุมความชอบ ด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญานั้น ในอดีตอยู่ใน อำนาจการพิจารณาของศาลยุติธรรมทั่วไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการจัดตั้งศาลทรัพย์สิน ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศขึ้นเพื่อพิจารณาคดีเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะ โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้กำหนดวิธีพิจารณาคดีให้มี วิธีพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ เช่น ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศต้อง ดำเนินการนั่งพิจารณาคดีติดต่อกันไปโดยไม่เลื่อนคดีจนกว่าจะเสร็จการพิจารณาและให้รับทำคำ พิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็ว ทั้งนี้อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ประเทศกลางอนุมัติโดยประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวน พิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐานใช้บังคับในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ประเทศได้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนพิจารณาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อประกอบการ พิจารณาพิพากษาคดีได้ ทั้งนี้ผู้ความยังสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทรัพย์สินทาง ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ซึ่งเป็นการอุทธรณ์โดยตรงไปยังศาลฎีกาโดยไม่ต้องผ่านศาลชั้นอุทธรณ์ ในการนี้ ศาลฎีกาก็ได้จัดตั้งแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพื่อพิจารณา พิพากษาคดีดังกล่าวโดยเฉพาะ การกำหนดให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมี วิธีพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเสียค่า ใช้จ่ายน้อย ประกอบกับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้พิพากษาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและ

การค้าระหว่างประเทศทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือในการอำนวยความสะดวกของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ<sup>1</sup> ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการบัญญัติรับรองอำนาจในการพิจารณาข้อพิพาทในคดีปกครองของศาลยุติธรรมไว้ในมาตรา 9 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยบัญญัติว่า “เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง... (3) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษอื่น” ดังนั้นข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาจึงอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แต่เนื่องจากข้อพิพาทปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศบางกรณีเป็นข้อพิพาทที่ขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศตรวจสอบการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครองว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อันได้แก่ การฟ้องคดีเกี่ยวกับนายทะเบียนหรือคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในกรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หรือกรณีที่มีผู้มีส่วนได้เสียฟ้องคดีเกี่ยวกับอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือคณะกรรมการสิทธิบัตร กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคำขอรับสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ซึ่งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาคดีโดยใช้ระบบการพิจารณาระบบกล่าวหาทั้งคดีทรัพย์สินทางปัญญาโดยแท้และข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ดังนั้นการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศย่อมต้องเป็นไปตามหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองตามหลักกฎหมายมหาชน จากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พบว่าศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศใช้ดุลพินิจแทนฝ่ายปกครอง เช่น คำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางคดีหมายเลขคำที่ ทป. 128/2548 คดีหมายเลขแดงที่ ทป. 9/2550 การที่คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าฟังข้อเท็จจริงและตีความว่า เครื่องหมายการค้าคำว่า “ELEMENTSIX” นั้นไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าว อันเป็นการใช้ดุลพินิจฝ่ายปกครอง ดังนั้นการที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางฟังข้อเท็จจริงและตีความ

<sup>1</sup> จาก หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง (น. 185-187), โดย บรรเจิด สิงคะเนติ ก, 2548, กรุงเทพฯ: วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2548 โดย สำนักพิมพ์วิญญูชน.

นำไปสู่ข้อกฎหมายดังกล่าวว่า เครื่องหมายการค้าคำว่า “ELEMENTSIX” ของโจทก์ตามคำขอจดทะเบียนมีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองพึงได้รับการจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีดังกล่าวเป็นการกระทำในฐานะที่เสมือนว่าศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเป็นผู้บังคับบัญชาของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าซึ่งอยู่ในฐานะฝ่ายบริหารผู้บังคับใช้กฎหมาย การกระทำของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ซึ่งมีได้เป็นการพิจารณาที่จำกัดขอบเขตการพิจารณาอยู่เพียงว่า การกระทำทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นการไม่ชอบตาม “หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง (Principle of legality of administrative action)” ซึ่งการควบคุมฝ่ายปกครองให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ศาลมีอาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยในเรื่องทางเนื้อหาหรือเรื่องข้อเท็จจริงที่ฝ่ายปกครองรับฟังมา เนื่องจากศาลต้องยอมรับนับถือบทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครองในฐานะที่เป็นองค์กรที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศส่งผลให้ฝ่ายปกครองไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการวินิจฉัย และปรับปรุงขั้นตอนการพิจารณาหรือวิธีพิจารณา ตลอดจนหลักเกณฑ์การออกคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวกับข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาจากการกระทำผิดพลาดของตน เพราะศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะเป็นผู้แก้ไขความผิดพลาดของฝ่ายปกครองทั้งหมด จึงเป็นการไม่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการในการพิจารณาข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา อันก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อการปกป้องและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ดังนี้

ประเด็นแรก ปัญหาความเหมาะสมในการกำหนดให้ข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมาตรา 3 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ได้ให้คำนิยามของคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง คดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้คดีแพ่งและคดีอาญาเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง

ประเทศ นอกจากนี้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศถือว่าข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา อันได้แก่ การฟ้องคดีเกี่ยวกับนายทะเบียนหรือคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หรือกรณีที่มีส่วนได้เสียฟ้องคดีเกี่ยวกับอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือคณะกรรมการสิทธิบัตร กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคำขอรับสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นคดีแพ่งประเภทหนึ่งที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเช่นเดียวกันกับคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งใช้ระบบการพิจารณาคดีระบบกล่าวหาเป็นหลักในการพิจารณาคดี การกระทำความผิดกล่าวเป็นการขัดต่อแนวคิด นิติวิธีทางกฎหมายมหาชนที่มุ่งคุ้มครองประชาชนเนื่องจากกฎหมายมหาชนเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับต่อประชาชนในลักษณะของความไม่เท่าเทียมกันด้วยรัฐหรือหน่วยงานทางปกครองเป็นผู้ใช้อำนาจเหนือประชาชน ซึ่งการใช้กฎหมายมหาชนต้องใช้อย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นการตีความหรือการขยายความก็ตาม ดังนั้นการที่ข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในการพิจารณาเกี่ยวกับข้อพิพาททางปกครอง ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ประกอบข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540 ไม่ได้แยกข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาออกจากคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้การพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศใช้วิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลักในการพิจารณาคดีทั้งคดีแพ่งและข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นระบบการพิจารณาคดีระบบกล่าวหา โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทเป็นเพียงคนกลางที่คอยกำกับการณ์กระบวนการพิจารณาและนำพยานหลักฐานที่ได้รับฟังจากคู่ความมาตัดสินคดี โดยเน้นบทบาทและสิทธิของคู่ความในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีและกำหนดให้ใช้หลักการสืบพยานที่เรียกว่า “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นมีหน้าที่นำสืบ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 84/1 ที่กำหนดว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตนให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น” ส่วนการพิจารณาคดีปกครอง

ในศาลปกครองใช้ระบบการพิจารณาคดีระบบไต่สวนที่เน้นบทบาทของศาลในการแสวงหาข้อเท็จจริงและควบคุมกระบวนการพิจารณาคดีเป็นสำคัญ โดยศาลปกครองไม่ถูกจำกัดให้รับฟังข้อเท็จจริงเฉพาะที่คู่ความเสนอต่อศาลเท่านั้น แต่ศาลมีอำนาจในการค้นหาความจริงแห่งคดีได้ ดังนั้นศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาคดีข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยใช้วิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลัก จึงทำให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทน้อยในการแสวงหาข้อเท็จจริงและควบคุมกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

ประเด็นที่สาม ปัญหาการกำหนดประเภทคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามมาตรา 3 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ได้ให้คำนิยามคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง คดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้คดีแพ่งและคดีอาญาเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ แต่ในปัจจุบันศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศถือว่าข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา อันได้แก่ การฟ้องคดีเกี่ยวกับนายทะเบียนหรือคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หรือกรณีที่มีส่วนได้เสียฟ้องคดีเกี่ยวกับอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือคณะกรรมการสิทธิบัตร กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคำขอรับสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นคดีแพ่งประเภทหนึ่งที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาคดีข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งหากพิจารณาลักษณะข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาพบว่า นอกจากข้อพิพาทอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองแล้วยังอาจเกิดข้อพิพาทจากการที่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือการที่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากระทำการละเมิดอันเนื่องมาจากนายทะเบียนหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาใช้อำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งข้อพิพาททางปกครองในแต่ละกรณีจะมีลักษณะของการกระทำทางปกครองที่แตกต่างกันออกไป อันควรได้รับการแก้ไขเยียวยาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะ

ของการกระทำทางปกครอง แต่การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศไม่ได้กำหนดประเภทคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน ทำให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ดังเช่นคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำทางปกครองของฝ่ายปกครองไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาที่ถูกต้องและเหมาะสม

ประเด็นสุดท้าย ปัญหาความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้ของผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในการพิจารณาข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในสังกัดศาลยุติธรรม ผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา มีความยุ่งยาก ซับซ้อนและมีลักษณะแตกต่างจากคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป แต่การที่ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้รับการแต่งตั้งจากผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม ซึ่งจะได้รับการฝึกอบรมและสั่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีตามกฎหมายเอกชน และใช้ระบบการพิจารณาคดีระบบกล่าวหาเป็นหลักในการพิจารณาคดี ทำให้เมื่อผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศต้องพิจารณาข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ต้องใช้องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามหลักกฎหมายมหาชน ทำให้การพิจารณาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองไม่ปรากฏชัดในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามหลักกฎหมายเอกชน ซึ่งเป็นองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญคนละด้านกับกฎหมายมหาชน ทำให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

## 1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

2. เพื่อศึกษาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลปกครองไทยและในศาลต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

### 1.3 สมมติฐานการศึกษา

การพิจารณาข้อพิพาทปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนของ การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศอันเป็นศาลชำนาญพิเศษในสังกัดศาลยุติธรรมนั้น เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ประกอบข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540 พบว่ามีบทบัญญัติไม่สอดคล้องและเหมาะสมต่อหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองตามหลักกฎหมายมหาชน ดังนั้นควรกำหนดให้ข้อพิพาทปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง อันจะทำให้การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ภายใต้ขอบเขตการพิจารณาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลปกครอง โดยแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งจะทำให้การพิจารณาข้อพิพาททางปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักกฎหมายปกครอง

### 1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศหรือไม่ หรือสมควรกำหนดให้ข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองเพื่อให้การพิจารณา

การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง สอดคล้องและเหมาะสม ต่อหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองตามหลักกฎหมายมหาชน โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

### 1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ใช้วิธีการศึกษาทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 ข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ตำรา และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ คำพิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง คำสั่งศาลปกครองสูงสุดและข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง
2. ทำให้ทราบถึงการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลปกครองไทยและในศาลต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

4. ทำให้สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย  
ของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ